

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrt leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Določniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Sedemdesetletnica g. dr. Janeza Bleiweissa, očeta Slovencev.

Imamo v Avstriji več narodov, ki so si uže priborili djansko priznanje narodnih pravic, mnogi, zlasti slovanski, pa se še borijo za to. Povsod pa opazujemo to, da se narodni močje zbirajo okoli enega, kateri jim uživa zaupanje vseh, ki narodove sile zbira, združuje in k vzajemnemu cilu vodi. Magjari so imeli v takem boju grofa Szecheniyja in pozněj Deaka za narodnega voditelja, Poljaci Smolko in kneze Czartoryske, sosadni bratje Hrvati slavnega bana Jelačića. Čehove so se zbirali prej okoli svojega Palackija, sedaj jih vodi dr. Rieger. Nam Slovincem pa velja mnogo let uže kot vodja v borbi za še vedno nepriznane pravice naroda slovenskega — naš oče g. dr. Janez Bleiweiss v beli Ljubljani — središču Slovenije! On je v istini naš narodni voditelj, katero častno mesto tudi popolnem zaslučuje. Hvala Bogu, da imamo očeta dr. Bleiweissa!

Slavni naš rojak se je sredi neumornega delovanja za blagor svojega naroda postaral. Prihodnji torek 19. novembra obhaja svoj sedemdesetletni rojstni god. Rodil se je v Kranju l. 1808. Šole obiskoval je v Kranju, Ljubljani in na Dunaju, kder je postal doktor zdravilstva ter je v Ljubljani dobil službo asistenta na tamošnji bolnišnici. L. 1841. je prevzel profesuro na ljubljanski živinozdravniški šoli in l. 1843. posel tajnika pri kmetijski družbi kranjski pa tudi uredništvo družbinega lista z naslovom: „Kmetijske in rokodelske Novice“. Tako je dobil dr. Bleiweiss trdno podlago svojemu za slovensko ljudstvo toliko važnemu, vsestranskemu, neumornemu in uspešnemu delovanju! Celih šest in trideset let izhajajo „Novice“; najzvestejše ogledalo vsakovrstnega nepredka pri Slovincih v zadnjih blizu 40 letih, ob enem pa najsijajniši dokaz narodnih zaslug g. dr. Bleiweissa! Kdorkoli bo hotel pisati zgodovino slovenskega ljudstva v 19. stoletju, ta bo moral zvesto pregledati „Novice“! Ni tukaj prostora dovolj vse zasluge dr. Bleiweissa po vrednosti ocenjevati, ali 3 misli hočemo svojim čestitim bralcem na srce položiti, ker nam one oznanučejo trojno poglobitno delovanje njegovo za blagor našega celega ljudstva!

Sedemdesetletni mož pripada prvič med buditelje Slovencev. On je naš buditelj v prvi vrsti in z najsrečnejšim uspehom. Lotil se je namreč jedra

našega ljudstva — kmetskega stanu. Kakor Slomšek v versko-nravnih zadevah, tako je dr. Bleiweiss kmetskih ljudi se lotil v gmotnih, materijalnih potrebah; če jim je Slomšek lomil kruh za večno življenje, drobil jim je Bleiweiss vsakdanjega kruha. V neprecenljivih Novicah je kmete začel zanimati za napredek v poljedelstvu, živinorejstvu, sploh skušal je navajati jih k umnemu gospodarstvu, k večjemu blagostanju. Razun Novic je spisal v isti namen več knjig: n. pr. živinozdravniške knjige, zlasti pa izvrstno knjigo: Nauk o umni živinoreji itd. Drugič moramo dr. Bleiweissa všteti med najuspešniše učitelje Slovencev. Z pomočjo svojih novic je namreč stare pismenke, tako imenovano bohoričico, po malem odpravil in uvedel sedanje pismenke, kojim pravimo: gajica. Ob enem se mu je posrečilo tako pisati, da so ga Slovenci vseh pokrajin mogli razumeti. Tako je prepiru med brezštevlnimi podnarečji konec naredil in stvoril pisavo, ki je podlaga vsem sedanjim pisateljem, vsemu slovenskemu časnikarstvu. Nemškutarji, magjaroni in lahoni so omolknoli z ugovorom: „Slovenski pisati je nemogoče in zapstoj, ker v vsakem kotu drugače govorijo, da drug drugega ne razumijo“. Kolikor je na tem bilo resničnega, to je zlasti dr. Bleiweiss odpravil. Jegove Novice so prodrle povsod, čitateljev so našle ne samo na Kranjskem, ampak tudi na Goriškem, v Tržaškem, Koroškem, Štajerskem in na Prekmurskem. Tako se je rodila pisava in uvedel izobraženi slovenski jezik, katerega vsi razumimo. G. dr. Bleiweiss je Slovence književno združil in nas tako pripravil za boj na političnem polju, za politično združenje. Kajti naposled in tretjič opomnimo, da je g. dr. Bleiweiss naš prvi, najstarejši, najzaslužniši politikar in boritelj za politično-narodne pravice Slovencev! Po uničenju slovenskih vojvodov iz Vladuhove, Ketumarjeve in Gorastove hiše na Goratanskem ali Koroškem nam zgodovina nikogar ne imenuje, ki bi se bil za politične-narodne pravice Slovencev brigal in res kaj storil. Celih 1000 let so spali Slovenci v grobu politične smrti. Prvi jih je začel tukaj buditi g. dr. Bleiweiss. Bilo je l. 1848. ko je mož prvi med svoje rojake raznesel politično misel: „ako hočemo Slovenci živeti kot svojih pravic zavedeni narod, treba nam je delati na to, da se po 6 deželah raztrgani in raztrošeni zberemo, združimo in zedinimo.“ Misel bila je z nepričakovano radostjo sprejeta, ali uresničiti nje ni bilo mogoče, ne l. 1848. pa tudi poznej ne. Vendar priznati moramo, da se ova najprva, najvažnija, za obstanek in napredek Slovencev odločilna politična misel čedalje bolj širi in ljudstvu v zavest ukoreninja. L. 1861. je 20.000 Slovencev pismo do cesarja podpisalo, kder prosijo združenja. Deželni zbor kranjski je l. 1870. sklenil pismo do cesarja, v katerem isto prošnjo izreka in letos je zopet dr. Bleiweiss v deželnem zboru storil jednaki predlog. Ne bo dolgo in misel o združenju Slo-

vencev v eno, upravno ali politično, če mogoče tudi državo-pravno skupino, bo prodrla med narod tako, da mu nje ne bo nihče mogel zatreti. Kdor bo to hotel storiti, moral bo vse Slovence uničiti! Dr. Bleiweiss je naš prvi, najstarejši, najzaslužniši politikar!

Veselimo se torej, dragi slovenski bratje, čestitajmo si, bodimo Bogu hvaležni, da nam je vzbudil tolikega moža! Zberimo se na jegov sedemdeseti slavni god vsaj v duhu pred njim v Ljubljani in mu iz dnu svojega srca čestitajmo in izrekajmo svojo zahvalo za velikanski trud in požrtvovanje, z prisrčno željo, naj nam ga ljubi Bog še mnogo let obrani živega, zdravega in krepkega na duhu in telesu! Zahvala, čast in slava gospodu doktorju Janezu Bleiweissu, očetu Slovencev!

Gospodarske stvari.

Ktere sadne sorte bi se morale pri nas najbolj saditi in gleštati.

M. III. Kar se zemlje tiče imajo tudi jablane in gruške v obče rajši dobro zemljo in na nji boljše storé ko v slabi, rodi zemlji. Jablan vlažno zemljo bolj prenaša ko gruška. Sploh pa se more reči, da se mora skoraj vsaka zemlja tako prirediti, da se na nji peščno sadje saditi more. Le čisti prodec in pa vetrovne ravnine in visoko gorovje ni več za sadno drevo. Kot pravilo za kmetovavca pa naj velja le dobre sorte sadja zasajati, naj je potem že za na mizo, v kuhinjo ali za pijačo. Kjer ima drevo z slabim sadom prostor, tam najde tudi drevo z prav zlahtnim sadom prostora in hrane. Kar prej sadja iz zlahtnega drevesa skapa, daje večidel tudi dobre pijače. Kjer se pa morejo jabelka brž z drevesa proč v denar spraviti, je to najbolje; ker tako najprej krajcar v gospodarstvo priroma. Na vprašanje, ktero peščno sadje naj kmetovavec najbolj sadi, mu tu velja pravilo, da naj se po domači okolici ogleda in ktero sadje tam najbolj stori in ktero najbolj v čisljih imajo. Takih sort bode več našel in seveda tudi te ali une od tujih, ki se hvalijo in priporočujejo, poprijel. Kmetovavec pa ne sme več sadja za pijačo in kuhinjske domače potrebe saditi, kakor ga mu je ravno za hišo potrebno. Bolj se mora poprijeti sadja za naprodaj. Tu se mora pa zopet po domači okolici ogledati, ktere zlahtne sorte najbolj rode in se lahko za nje kupec najde. Te mora najpoprej saditi in zarezati, pa tudi ne zamuditi tuje priporočane zlahtne sorte, ki se posebno zaradi rodovitnosti, trpežnosti, dobrote in lahke prodaje hvalijo, saj v malem za poskušnjo zasajati. Nekatere hvaljenih tujih sort za naše podnebje in našo zemljo ne sodijo, druge pa spet naše najboljše sorte prekosijo, in ki se pri nas le zaradi tega niso sadile, ker so bile našim ljudem še neznane. Pred več leti je bila zdaj toliko čislana

in prehvaljena angleška zimska zlata parmena popolnoma neznana, in zdaj se že pogosto zasaja in po pravici hvali. Toda pri takih novih sortah mora biti kmetovavec previden in mora prvič le z malim poskusiti. Jedno prvih ravnil pa mora biti našim sadjerejem to, da je treba več zimskega sadja ko ranega poletnega zarezati. Zimsko sadje se dosti dalj časa drži in je tudi pol dražje. Le takrat je dobro tudi rane sorte imeti, če se morejo kje blizo in dobro prodati, vendar pa je tudi tukaj se treba zlate srednje poti držati, in pravo razmero med zimskimi in ranimi sortami zadeti. Včasih rano sadje rodi zimsko pa ne, rano sadje za hišo včasih dobro služi in tudi zgodaj denar vrže v gospodarstvo. (Konec prihodnjic.)

M. Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti. Zopet drugo izvrstno travno pleme je francoska pahovka (französisches Raygras, Hafergras) ki več let trpi in dobro postrežena 10—12 let živi, hitro in včasih do 6 čevljev visoko vzraste. Močno se razrašča in včasih 50—60 stebel iz jedne korenine požene. Cvete v latju in celo nepokošena dvakrat na leto, in sicer konec majnika in meseca augusta. Ta trava daje najobilnejši pridelek vseh drugih pičnih trav in je vsaki domači živini priljubljena in tečna klaja. Toda pred cvetenjem se mora pokositi, kar se more po 3—4krat v letu zgoditi. Trpi kakor je že povedano več let. Če se pa pusti, da ocvete, postane slama trda, lesena in brezokusna. Živina jo takrat le nerada je, kar se pa more o vsaki drugi pični travi reči. Ta trava najlepše raste v vlažnem, srednje toplim podnebju posebno po travnikih, ki so večkratnim zaplavam podvrženi in ki imajo bolj lahko prst. Kaže tedaj posebno dobro za naše travnike ob Pesnici in Dravinji. Rabi se tudi za napravo tako imenovanih umetnih travnikov. Še druga izvrstna trava je pasji rep (Timotheus Gras, Phleum pratense). Imenuje se tudi svinjski rep in kaže posebno za mokrotno, vlažno zemljo. Zelo podobna je travi, ki se lisičji rep imenuje samo da je klasje na vrhu prirezano in ostrega pošlata. Ta trava zauzema po pravici med pičnimi travami jedno prvih mest, ima namreč veliko redivno moč v sebi, raste hitro, poganja gosto listovje, je, posebno mlada, mehka, trpežna in se od nje seme lahko pridelava. Raste na vsaki zemlji in prsti, ravno tako lepo v močvirnatih, kakor v težki, mrzli, ilovnati zemlji. Na močnem, toplim zemljišču, ki se da zamakati in ki se pognoji, posebno lepo stori. Na pusti rodi zemlji pa nič kaj prida ne vrže. Konji jo ne jejo tako radi, rajši jo ima goveja živina in ovce. Imenitna pična trava je pasja trava (Knautgras, Dactylis glomerata). Je dolgo trpeča trava z vlaknato korenino in je konjem ravno tako priljubljena kakor goveji živini in ovcam. Z zemljo ni preveč izbirčna in suša ji tudi ne škoduje preveč. Začne že rano spomladi poganjati, pokošena se hitro zopet obraste in daje 3—4 košnje zelene klaje na leto. Ni toraj

samo za travnike, ampak tudi za senokoše po njih, kjer take zasejajo. Sme se toraj iz tega ozira priporočati, le prestara ne sme postati, ker postane trda in jo živina potem več ne mara. Če jo ovce do trdega popasejo, ji to škoduje. Tudi v senci dobro stori. Kaže toraj zasadovnjake in pogozdne travnike.

Sejmovi. 19. nov. Ivnik, Wetmanstetten, sv. Juri na Pesnici, Podsreda, Ljubno, Ruše, g. Polškava, Slov. Gradec; 21. nov. Arvež, sv. Juri na Ščavnici, sv. Juri v Vranskem okraju, Svetina; 22. nov. Ernauž.

Dopisi.

Od Save. (Poštarsko, Krška šola, vinska letina.) S 1. nov. je pri poštnih vozniških pošiljkih (Fahrpostsendungen) nova tarifa vpeljana. Govorilo se je, da bode po tej tarifi pošta ceneje razne pošiljatve prevaževala. Ali kolikor sem jaz izkusil, velja to le v nekaterih slučajih, namreč pri pošiljkih v bližnje kraje, pri drugih v daljne kraje pa menda ne. Nekoliko ceneja pa pride voznina (porto), ako se na zavitku (paketu) ne navede vrednost pošiljatve in ako se voznina naprej plača. Ako se pa pové vrednost na paketu, moraš zato, za vrednost do 50 fl. plačati 3 kr. in od večje vrednosti še več. Ako pa oddajatelj pošiljatve voznine ne plača, ima prejemnik 6 kr. več plačila. Na novih vozniških listih (Frachtbriefe) bodo baje tudi odrezki (kuponi), na katere se bode moglo kaj zabilježiti, kakor pri sedanjih poštnih nakaznicah za denarje. Novi vozni listi bodo ob enem veljali prejemniku za receptis (prejemnico). Pri denarnih nakaznicah je zdaj ta sprememba, da se bode moglo z njimi več denarja pošiljati (baje do 150 gld.) Plačati bode pa treba tudi nekoliko več, do 5 gld. 5 kr., od 5—50 gld. 10 kr., od 50—150 gld. baje 15 kr. Znamke (marke) pa na novih nakaznicah ne bodo vtisnene, treba bo na tako nakaznico, ki bode 1½ kr. stala, posebej znamke prilepovati. To sem navedel zato, ker utegne marsikterega čitatelja „Slov. Gosp.“ tako zanimati, kakor je mene. — V bližnjem Krškem mestecu unkraj Save na Kranjskem se je letos začela nova meščanska šola (Bürgerschule) v lepem šolskem poslopju, katero je znani bogatin g. Hočevar okraju in občini podaril. V tej prostorni sgradi je 4razredna ljudska šola in letos se je odprl prvi razred meščanske šole, ki bode sčasoma imela 3 razrede. Škoda je le to, da je v teh prostorih le malo šolske dece, kajti krška šolska občina jih šteje le kakih 200. Če se to število na 5 ali še več razredov razdeli, ne pride velik broj na posamezne, posebno na više razrede ne. Bližnje občine pa, kakor Leskovec, Videm in Rajhenburg na Štajerskem imajo itak svoje, precej dobro urejene šole. Tudi ne ve ljudstvo še, čemu so prav meščanske šole!? Vinska letina in tudi drugi pridelki so se letos v naših krajih dobro obnesli.

Ljudje bodo imeli dosta pijače in dosta živeža, posebno sadja. Da bi le mogli kaj pridelkov v denarje spraviti, kajti novcev jim silno primanjkuje!

Iz Celja. (Pri zadnji volitvi) 12. sept. 2 deželnih poslancev za slovenske kmete celjskega okrajnega glavarstva smo pazljivo poslušali posamezne volilce, da bi zvedeli, za koliko se je naš kmet že zavedel svojih pravic in svoje narodnosti. Spoznati smo hoteli tiste može, kateri spoštujejo svoje poštene rojake, katerim je pravica in domoljubje nad vse; zvedeti pa smo tudi hoteli, kateri volilci svoje narveče pravice takim izročajo, ki nimajo nobene ljubezni do kmeta, ki zastopajo načela, po katerih že skoraj neprenesljive davke plačujemo, po katerih se kmečke pravice in njegov jezik vedno bolj zatirajo. Na žalost vsem domoljubom smo videli dosti volilcev, ki so taka načela s svojim glasovanjem podpirali, pa k sreči je bil ves njihov trud brez vspeha. Denimo toraj vse volilce na rešeto, da se presejejo in do prihodnje volitve sčistijo. Izmed 227 volilcev jih je prišlo 221 volit. Pri volitvi niso bili: Steiner Matevž, Kroflič Matija, Jamnik Janez, Lenko Jože, Struel Janez in Potočin Martin. Če so se bali narodno voliti ali če jih je kaj druga doma zadrževalo, tega ne vemo, to pa vemo, ko bi vsi tako delali, bi mi še do zdaj nebenega poslanca ne imeli. Zaupni mož bi moral svoj častni posel odločno in brez strahu opraviti. G. dr. Pruš Anton je sicer prišel volit, pa je volil samo enega narodnega poslanca, za drugega pa, kateri je pred petimi leti g. Prusa celo v državni zbor volil, ni maral. Zakaj je to storil, ni povedal, pa ga tudi nikdo prašal ni. Ko bi se bili drugi volilci po g. Prusu ravnali, bi bili Slovenci pri volitvi samo enega poslanca dobili. Drugih 220 volilcev je različno volilo. Domoljubi so volili narodno, polovičarji polovičarsko, nemškutarji pa liberalno-nemškutarsko. Ker so domoljubi slovenskemu kmetu najzvestejši prijatelji, se spodobi te volilce na prvo mesto postaviti. Njim na čast so popevali slovenski pevci dan pred volitvijo pri „belem volu“ miloglasne slovenske pesmi, jim sta kandidata razlagala načrt svoje politike, kar sta gg. brata Jožef in France Lipold, sina ranjkega slavno znanega g. Janeza Lipold iz staroslavne in domoljubne rodbine v Mozirji, v jedrnati, živogognjeni besedi odobrila, za kar so jima od vsih strani poštenih domoljubov srčni živio-klic doneli. Enako sta g. Jeraj iz Rečice in g. Fišer iz Smartna odobraval načrt prihodnjih poslancev, kar se je z burnimi živio-klici sprejelo v zahvalo obema gospodoma govornikoma, ktera sta v svojih tako lepih in srčnih govorih vse navzoče ganila. Narodno volili so vsi volilci iz teh občin: Dobrna, Griže, Velika Pirešica, Gotovlje, Smartno v Rožni dolini, Nova cerkev, Št. Pavel, Št. Peter v Savinjski dolini, Pletrovče, Žavska okolica, Frankolovo, Višnja vas, Grajska vas, Vransko, Brašlovec, Št. Jur pri Tabru, Gomilsko, Polzela, Reka, Kokarje, Ljubno, Luče, Novaštifta, Mozirje, Rečica, Solčava,

Bočna, Št. Peter na Medvedovem selu, Sv. Štefan, Žusem, Dol, Loka, Marija Gradec, Sv. Rupert, Sv. Jernej, Sv. Jungerta, Ljubnica, Pak, Žreče, Tepina, Dramlje, Spodnji Dolič in Verhole. Tem volilcem so k slavnejši zmagi pripomogli še sledeči domoljubni volilci iz drugih občin, ktere so: Celjska okolica: Lipovšek France, Zupanec Valentin, Znidar Andrej, Šah Karol; Št. Jur pod Rifnikom: Jarc Valentin, Ratej Anton, Kočevar Jakob, Žveglar Jakob, Stojan Miha, Kranjec Janez, Golež Miha; Kostrivnica pri Planini: Rozman Peter; Teharje: Ostrožnik Andrej; Šmarska okolica: Stoklas Tomaž; Ponikva: Podgoršek France; Sladka gora: Kene France; Sv. Krištof: Kačič Jernej, Petek Janez, Vorina Miha, Grešak Anton, Vrtačnik Matevž, Žrtek Matevž; Trebovlje: Planšak Matija, Kosem Matevž, Roš Ferdinand, Durnik Martin; Skomer: Bornšek Anton. Slava vsem narodnim volilcem! Kakor do zdaj, stojte zanaprej trdni kot skala za pravice, in čast našega naroda! Poslanca, ktera ste si zvolili, stojta nepremakljivo z Vami za to, da se preveč z davki ne preoblagamo, da se pametne postave vpeljajo, nepotrebne in škodljive pa odpravijo, da se vsem stanovom potrebne pravice pustijo, da se šole na pravičnejši podlagi vravnajo, da se tudi naš slovenski jezik spoštuje enako drugim jezikom. Če imamo enake dolžnosti kakor drugi, če plačujemo mnogo več davkov kakor drugi, če imamo enake in še večje zmožnosti kakor drugi, zakaj bi odločno ne zahtevali takih in enakih pravic, kakor jih drugi že zdatno uživajo!

(O polovičarskih volilcih prihodnjic.)

Iz Maribora. (Domači rezerv. regim. Hartung) pripeljal se je 13. nov. ob 11. uri v Maribor, a ne 14. nov. kakor je bilo napovedano. Preveč mož mu je uže upešalo iz Sarajeva v Brod in zato ga niso silili še na peš pot v Osek, ampak naložili ga na ladije in po Savi odpeljali v Sisek, od koder je pridrdral v Zagreb. Vrli Hrvati so ga pogostili z „gulešem“ in vinom. Hvala, bratje Hrvati! V Brežicah so pa tamošnji pridni Slovenci svoje rojake lepo pogostili, jednako tudi v Zidanem-mostu in v Celju. To je bilo krivo, da je regiment v Maribor prišel 1 uro poznej kakor je bilo rečeno. Veliko tisoč ljudi je se razišlo, ki je vojaké pričakovalo. Maribor se je pri sprejemu domačega regimenta prav domoljubno obnašal. Blage gospe so med došle vojaké na železniški postaji marljivo delivale cigar in denarjev, ulice bile so ozalšane z slavolokom, izobešenimi vencí, preprogami in bojami, večjidel cesarskimi in štajerskimi, pruske ni bilo nobene, kakor pri drugih prilikah. Regimentova muzika, prišedša iz Tridenta, je spremljala vojaké na veliki trg, kder so bili na kvartirje razpuščeni. Mestjani so sestavili poseben odbor, ki je denarjev in vina nabiral. Nabral je 755 fl. 23 veder vina in 10 veder pive. Vojakom 47. reg. se je dala večerja pri Götzu, husarjem 7. reg. v kosarni, oficirjem obeh reg.

pa v kasini. Zvečer bilo je mesto razsvitljeno. Vojakov je došlo 1400 mož; večjidel dobro rejenih, le nekateri so bili videti bolehnii, mnogi opešani, vsi pa zamazani, razdrapani in zdelani, zlasti na obutalih. Mariborsko mesto bilo je enkrat od Turkov tako hudo napadeno, da se je komaj uničenju obranilo, lepo in hvale vredno je toraj sedaj ravnalo, ko je pogostilo junake, ki so se toliko junški borili zoper Turka zadnjo ali vsaj predzadnjo krat! Bog plati vsem! Srečno v domovino došlim junakom pa bodi večna hvala, čast in slava, ker so tako hrabro pripomagali kristijanske soproate rešiti 500letnega turškega jarma, jim odprli pot do svobode in krščanske omike! Slava!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tisto pismo do svitlega cesarja, v katerem nemški ustavoverci izrazujejo svoj „strah pred Bosno in Hercegovino“ je večina res sprejela; tudi mariborski poslanec dr. Duhač in celjski Forreger se bojita Avstrijo povekšati in sta glasovala za pismo. Ali so svitli cesar pismo sprejeli ali ne, o tem ni nič znano pač je pa znano, da so državni zbor odložili in poslance razposlali domov. Kdo bo minister, še nihče ne vé; pravijo, da Taaffe ali grof Hohenwarth. Stari ministri še poslujejo in Stremajer ravno sedaj pri okrajnih glavarih na Českem in Moravskem poprašuje, ali kapucini, frančiškani in minoriti kaj veljajo ali ne; pravoč je, da namislijo liberalci te redove odpraviti, ali vsaj dosedanje podpore jim odtegniti. Nemci so začeli spoznavati, da bi vendarle kazalo Avstrijo povekšati, zlasti kupčijske zbornice začele so se potegovati za Bosno in Hercegovino; tudi nečejo nikder voliti uradnikov za poslance; celó c. kr. namestnik v Spodnji Avstriji je 2krat propal, zadnjič z 314 glasovi pri mestjanih, predzadnjič pa na kmetih z 27 glasi. Svitli cesar stanujejo v Budimskem gradu, ker letos delegacije zborujejo v Budimpeštu. Našim delegacijam predsednik je goriški poslanec grof Koronini, ogerskim pa Szlavay; cesar so oboje v nedeljo slovesno sprejeli in nagovorili v govoru, v katerem jim gledé Bosne in Hercegovine naročajo sklepati tako, kakor tirja čast, korist in velevladsko stanje cesarstva! Zbrani poslanci bodo bržčas dovolili vse, kar je zastran turških dežel treba; ali pa Andrassy brez nezaupnice ostane, to ni tako gotovo. Hrvate je nekoliko iznemiril odgovor cesarjev hrvatskim poslancem, ki so mu predložili pismo hrvatskega sabora, ki prosi, naj se trojedino kraljestvo: Hrvatska-Slavonija-Dalmacija: nekako združi z Bosno in Hercegovino! Cesar so namreč Hrvate močno pohvalili zaradi njihove požrtvovalnosti, a zastran njihovih želja zavrnole rekoč: da o zunanjih zadevah nimajo v Zagrebu razgovarjati in sklepati. Novine pravijo, da so cesar tako odgorili zavolj Magjarov in pritiskavanja od strani ministra Tiszaja. To je tem verjetniše, ker so

cesar hrvatske poslance, ki so v delegacijah, večkrat in odlično nagovorili po slovesnem sprejemu delegacij, ter zlasti Miškatoviču rekli: da so z Hrvati jako zadovoljni, da so jim naredili veliko veselje! Miškatovič je se pa upal reči: Hrvatje damo vse za cesarja in njegovo rodbino, ali velik nemir se je polastil nas, ko smo slišali, da bi utegnilo zastoj biti naše krvi prelivanje v Bosni in Hercegovini“. Zadnji listi poročajo, da bo Andrassy knez, general Filipovič pa grof. Magjari, deloma tudi uže nemški ustavaki, poskušajo porazuma z bosenskimi Mohamedani, da bi tako Slovane, zlasti bosenske in hercegovinske kristijane, mogli krotiti. Neverjetno to ni, ali nemogoče je. Kristijani so se vzdignili zoper Turka, ker so hteli svobodni biti, naši vrli vojaki so jim prišli na pomoč in jih niso zato turškega jarma rešili, da bi morali pod magjarsko nasilstvo!

Vnanje države. Blizu Benetek v Mestri so italijanski razsajavci počakali avstrijskega višjega policaja, ga spoznali in pretepli na železniški postaji, italijanskih žandarjev ni bilo videti. Italijani neprestano žalijo Avstrijo, naši liberalni listi pa se delajo, kakor bi tega ne vedeli in lajajo le nad Rusa. Francozi zopet veliko govorijo o potrebi mladega Napoleona v Pariz pozvati in za cesarja oklicati. Nemški cesar pride 5. dec. v Berolin in prevzame zopet vladarstvo, jegov sin in naslednik je te dni obhajal 25letnico svojega freimaurerstva. Čudno je to, kar nekdo piše v „Frankfurter Zeitung“: nasvetujoč, naj bi se Avstrija konečno razklala na dvoje tako, da bi ogerske dežele postale popolnem neodvisne in imele svojega kralja iz habsburške rodbine, tako zvane nemško-avstrijske dežele pa tudi princa iz habsburške rodbine pridržale za vladarja, vendar tako, da bi se ta moral podati pod vrhovno oblast nemško-pruskega cesarja. No, da Bismark kaj takega tuhta, to uže dolgo vemo, pa tudi to, da mu naš nesrečni dualizem vodo na mlin napeljava, toda upamo, da cesarstvo tudi tem pretečim mu nevarnostim srečno uide! V Severni Ameriki bile so volitve, pri katerih je vladajoča stranka republikancev propala, zmagali so demokrati z 13 glasi. Med Argentinsko republiko in Chilensko v južni Ameriki so take razprtije, da bo bržčas kmalu boj!

Bosna in Hercegovina. Begunci morajo 8. in 16. dec. domov, kakih 80.000 ljudi, sredi zime. Kako se hočejo živeti, kako podrte, požgane hiše z novimi nadomestiti? Čudno pa je to, kako se od nas, posebno iz Ogerskega, mnogo ljudi zlasti rokodelcev seli v Bosno, nad Brod jih je šlo uže 8000. Vojni minister je izjavil, da je naša armada zgubila 5000 mrtvih in ranjenih, zbolelo jih je pa 20.000. Ulovljene Turke sedaj vozijo domov! Cesar so po Filipoviču pomilostili vse upornike, izvzeti so samo vodje upornikov; hercegovinskih kristijanov vodje pa so dobili javne službe. Iz Hercegovine je 20 mož: katoličanov, pravoslavnih

in mohamedanov prišlo k cesarju v Budimpešt, da se mu poklonijo! Mohamedani v Sarajevu želijo združenje z Avstrijo, ločenje od muftija v Carigradu in šole. Andrassy hoče pridržati turške postave, turške uradnike in mohamedanskim begom ali grajščakom njihova posestva ohraniti. Filipovič pa tirja ravno nasprotno: hrvatske postave, in uradnike, ki so zmožni hrvatskega jezika, ali vsaj českega ali slovenskega. Nemcev in Magjarov in Turkov torej neče! Kteri bo zmagal?

Za poduk in kratek čas.

Poslednji boji za Bosno.

I. V pondeljek 19. aug. t. l. so naši hrabri vojščaki pod slavnim vojskovodjem, generalom Filipovičem, vzeli Sarajevo po strahovitem klanju. Trebalo je še potrtemu sovražniku za petami pritisniti do Višegrada, vsa Bosna bi bila uže naša. Brez dvombe bi se vse tudi tako zgodilo, ko bi general Szapari z svojimi Magjari ne bil tepen pred Tuzlo in vgnan nazaj do Doboja, kder so zdvijani Turki na vso moč prizadevali si, da bi Bosno prekoračili in glavno stezo iz Sarajeva v Brod prerezali. Ob enem se je vnela strašna rabuka v Banjiluki in napad na Bihač spodletel. Zdaj so na Dunaji videli, kako prav je imel general Filipovič, ko je sprva uže tirjal 200.000 mož. Kar so mu takrat odbili, to so mu sedaj naglo, kolikor le mogoče, določili. Od vseh strani vrelo je novih vojakov v Bosno. Med tem je preteklo vendar mesenc dni in naši junaki v Sarajevu so morali mesto in okolico varovati pred vstaši, kateri so se prikazovali, sedaj tu sedaj tam. Po 10 bataljonov z 16 kanoni je naših naglo med nje udarilo, jih razpršilo in se potem zopet v Sarajevo podalo nazaj. Sredi septembra je došlo toliko pomoči v Bosno, da se je povsod pričel odločilni boj: v Krajni, v Posavini pa tudi od Sarajeva naprej; 16. sept. dobil je Filipovič pomoči: 12 bataljonov in potrebno artilerijo ali kanone pod generalom Veesejem. Dva dni jim da odpočitka in med tem generalu razloži navado, kako se Turki borijo, in način, kako se jim najleži pride do živega. V četrtek potem mu ukaže marširati iz Sarajeva proti izhodu do Mokrega, da zgrabi vstaše in Turkov potrebi stezo iz Sarajeva čez Romanjo-planino v Srebrenico, Višegrad, Rogatico, Gorazdo in Fočo. Od Sarajeva do Mokrega pred Romanjo-planino je kakih 24 ur težavnega hoda. Pri Mokrem se začne vthajati čez 3600 črevljev visoko planino. V kakih 6 urah se preleze čez njo v Han-podromanjski, od koder je 5 ur v Glasinac. Turki niso branili prelaza, marveč so zadi za Glasinacem poiskali jako močen in za obrambo pripraven kraj. Zadi za Glasinacem se namreč steza razkolje na dvoje, ena drži na levo nad Baltič in Ognjak v Srebrenico, druga pa nad Senkovič v Rogatico. Prostor med

obema stezama je gorat, skalnat in z šancami zavarovan; tukaj je naše pričakovalo 8000 Turkov z 6 kanoni; prišlo jim je tudi nekoliko tisoč Arnautov na pomoč. Prva šanca je varovala razpotje pri Glasinacu, druga je pri Ognjaku zapirala stezo v Srebrenico, tretja pa pri Senkoviču cesto v Rogatico; na sredi med šancami visoko na skalnem vrhovju imeli so vstaši svoj tabor, kder je bilo veliko streliva in živeža hranjenega. Veesey je vse to dobro poizvedel v Mokro in sklene sovražnika iznenadnoti. Še isti den, t. j. v petek 20. sept. ukaže kolikor mogoče tiho preplaziti Romanjo planino. Celih 11 bataljonov z 16 kanoni je lezlo sedaj po planini po sila težavnih in nevarnih stranpotih, kder se sicer le kože in pastirji potikajo. Ko so na vrh prišli, jih dobi noč, mesenc jim sveti in razliva na okolico svojo bledo svetlobo. Sovražnikov ni najti nikder; naši pa stopajo opazno v dolino in pridejo okoli 9. ure v Han-podromanjski v popolno dobrem redu. Oficirji in vojaki so srečno izvršili prelaz čez Romanjo-planino. Da pa to sovražniku kolikor mogoče dolgo prekrivajo, niso smeli vojaki zakuriti, ne kuhati, vsak je glad tolažil s tem, kar je na hrbtu seboj prinesel. Spali so ali prav za prav dremali do 1. ure popolnoči; potem so se vzdignoli in marširali v boj, to pa v 3 kardelih ali oddelkih, kakor jim je bil general Filipovič uže v Sarajevu ukazal. Prvo ali levo kardelo pod obristom Königom marširalo je naprej v Glasinac, kamor je prišlo ob 3. uri zgodaj z 3 bataljoni reg. Kellner šte. 41. in 2 bataljonoma reg. nadvojvode Jožefa šte. 37. in z 8 kanoni. Desno kardelo pod obristom Rakasovičem imelo je 2 bataljona res. reg. Sokčevičevega šte. 78. potem 1 bataljon Varaždinskega reg. šte. 16. in 4 kanone. To kardelo je iz ceste vkrenolo na desno v planine, da bi vstašem nad Mrvič, Crkvino, Bjelosavič prišlo za hrbet in jih pri Senkoviču prijelo, kedar bi utegnili iz taborja med Ognjakom in Glasinacem bežati. To se je tudi točno tako zgodilo. Med tem, ko je desno kardelo drapalo v planine proti Senkoviču, smuknilo je levo kardelo prav opazno mimo velike turške šance na razpotju ter je mahnilo naravnost na sever proti Baltiču, srednje kardelo pod obristom Pittelom pa se je vstavilo na uže imenovanem razpotju z 2 bataljonoma reg. Mollinary šte. 38. in 1 bataljonom reg. Varaždinskega in 5 kanoni. Ko so naši prišli do Baltiča, ukrenili so naglo proti izhodu, potem pa proti jugu naravnost nad Ognjak. Okoli 8. ure zagromi prvi kanonski strel iz turške šance med naše vojake, ki so v vojnih vrstah razstavljeni čez ravno polje prodirali proti znožju vrhov, na katerih so bili Turki in njihove šance z kanoni varno poskrite. Na najskrajniši levici hiti major Grim čez ravan, Turki streljajo čedalje bolj ostro in gosto, cele vrste vojakov se poderejo z oficirji vred, major sam padne ranjen raz konja. V tej sili pomaknejo se naši kanonirji sila predrzno naprej in mečejo

grozen ogenj med Turke tako, da jim ena raketa užge zalogo streliva; bregovje se strese, obnebje prešine rudeče-zolti plamen, na stotine Turkov je raztrganih; sovražnik preplašen. V tem hipu vderejo naši pod poveljništvom stotnika Mastny-ja na vrh, nabadajo Turke z bajonetom, kakor snope, ali jih zaženejo v pobeg, prvi del turškega taborja je naš, 1 kanona in mnogo pušek zaplenjenih, ali tudi žalostno šepetanje zašumi med zmagovalnimi vojaki, da je izmed njih mnogo mrtvih in ranjenih, zlasti oficirjev! Jednak boj se je v tem času dovršil bolj na desni od Grimove čete; tukaj je komandiral obrist Kronenfels; jegovi vojaki proderejo do 450 korakov pred sovražnikom, dalje ni mogoče, preveč vojakov pada mrtvih, obleži ranjenih; ena sama turška kroglja šrapnelka ubije vse oficirje 6. kompanije 37. regimenta; toda korporali obrabrijajo vojakke, kmalu pristopijo pripomočne čete in sedaj bolj zgosteni vdrapneje navzgor v Turka z bajonetom, ga vržejo ven iz šance in zapodijo v pobeg. To je bilo okoli 1. ure popoldne. V tem času pa je tudi srednja četa pod Pittelom vzela turško šanco na razpotju za Glasinacem. Ves Turek se zdaj vali navzdol proti Senkoviču, ali o joj Turkom, tukaj uže stoji obrist Rakasovič, ki bežeče divjake pozdravi z točo krogelj iz pušek 3 bataljonov in 4 kanonov. Kakor če jug ostro potegne in ajdinske snope prekupicava, tako padajo turške čete smrtno zadete od gostih krogelj. Od 8000 vstašev je le malo živih, a naših je palo 500, med temi tudi lajtnant Wenedikter, rojen Mariborčan. Vsled ove sijajne zmage bila je turška sila na izhodnjem kraju Bosne zatrta, mesta Rogatica, Višegrad, Gorazda in Foča so se nam vdala brez boja.

Smešničar 46. Nekde so hrast podirali; da bi jim na zdol ne pal, sklenejo konja zapreči z lanci ali ketnami, oklenjenimi za vrh drevesa; hrast se ziblje in ziblje in zavije na zdol konja pa vrže na drugi hrib v gošo, da mu glavo odtrga. Zdaj pravi eden: pojdi, pojdi brat, in poglej, kde se kaj naš konj pase? Gre in, ko se vrne, pravi oj, za vozit ne bo več, ker neje kam hamota djat, za jahat pa še bo! D. Pleterski.

Razne stvari.

**VARH, OČE VLASTI VOJVOD SI NARODA,
BLAGA, SLAVNA, OSREČNA TI OSODA!!**

Živkov.

(*Mariborska čitalnica*) napravi v nedeljo 17. nov. ob 7. uri zvečer besedo na čast 70letnici g. dr. Janeza Bleiweissa, ki je pri jenem odprtju kot govornik v Mariboru navzoč bil. Po besedi je ples!

(*Turčinski lovci*) so se iz Maribora v petek peljali po veliki cesti proti Ptuj na lov in kričijo, naj se jim vozač, ki je težko obložen voz moke peljal v Maribor, takoj izogne. Ker tega ni storil, so ga 3 lovci zgrabili in tako topli, da so mu eno roko 2krat zlomili in 14 ran prizadjali. Dru-

halnikov ranjenec ni poznal, pač pa so jih žandarji na mostu prijeli, ko so se zvečer iz lova vračali. Vsled tega so pred sodnijo morali baje nekov Leonhard, potem Pichler, Hobacher in Kramer.

(*Ptujska čitalnica*) napravi ob 8. zvečer 17. nov. veselico dr. Bleiweissu na čast. Načrt je bogat in krasen. Ples.

(*Svitli cesar*) so za stavljenje nove šole pri sv. Miklažu na Dravskem polji darovali 200 fl.

(*V Rogacu*) se je naselil doktor vsega zdravilstva g. Matija Zidarič.

(*Štipendij za dijake*) je do 30. nov. razpisanih 42, med njimi tudi 1 Cvetkova, 1 Plohlova, 1 Kukenšinekova in 2 Lovro Korenovi.

(*Pri najnovejšem vojaškem povišanju*) so pri 47. reg. Hartung postali nadlajtenanti: g. Janez Vraz iz Biša fare sv. Bolfanka v Slov. gor., g. Anton Bizjak in g. Jožef Schrei, lajtnanti pa g. Maks Winkler, Alfred Sperl, Josef Fichtmüller in Jožef Krušič.

(*Vinsko dražbo*) naredi vinorejsko društvo v Cmureku še ta mesec. Kaj neki v tej zadevi dela mariborsko društvo, tega še menda jegov predsednik g. dr. Mullé sam nevé!

(*Koroški reg. Marojčič*) se je iz bojišča pripeljal po Rudolfovi železnici v Celovec, kder je bil sijajno sprejet. Milostljivi knezoškof so ga prijazno nagovorili in podelili mu na prošnjo vojakov svoj škofovski blagoslov. Liberalcem to ni prav, kar pa nič ne dene, tem še Bog ni prav!

Dražbe III. 18. nov. Juri Drogenik na Vonarjem, Jožef Lovec v Prenušu 13.115 fl. 20. nov. Martin Podergajz v Vovšah 455 fl. Franc Macen v Grajeni 1065 fl., Anton Kožel v Vojniku 3520 fl., Juri Golež v Arclinu 2315 fl. 21. nov. Gašpar Sakošek 37.722 fl. v Celju. 22. nov. Matevž Godec v Prepolah, Jožefa Mom v Slivnici 2040 fl. 23. nov. Jakob Vogrinec 265 fl. v Šmarji.

(*Za družbo duhovnikov.*) so vplačali čč. gg. Jeriša 12 gld. (vstn dpl.), Kalin Iv., Vošnjak, Hajšek Ant. po 1 gl. (letn.)

Loterijne številke:

V Gradcu 9. novembra 1878: 8, 10, 63, 80, 90.
Na Dunaju " " 70, 21, 55, 59, 17.

Prihodnje srečkanje: 23. novembra 1878.

Dobra sol.

Obče čislano privatno sol, ki je za 14% boljša od morske v Piranu, ter navadno sol v gručak več kakor nadomestuje, dpošilja lepo posušeno in v žakljih trdno vloženo po najnižji ceni iz svoje solne zaloge.

Rupert Jud
v Celju

3—3

Prodaja cerkvenega vina.

18. novembra ob 10. uri se bo v Rušah v cerkveni kleti 20 polovnjakov iz slovečih goric pozno nabranega vina po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo v Rušah.

Prodaja cerkvenega vina.

V četrtek 21. nov. ob 10. uri predpoldnem se bo v kleti pri sv. Andražu v Svičini 9 štrtinjakov dobrega vina po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo v Svičini.

Prodaja cerkvenega vina.

V sredo 20. nov. ob 10. uri predpoldnem se bo v kleti pri sv. Juriji na Pesnici 25 štrtinjakov dobrega novega vina po dražbi prodajalo!

Cerkveno predstojništvo sv. Jurija na Pesnici.

Notar Lovro Baš

je svojo pisarno v Ljutomeru v hiši gospoda Vaupotiča odprl.

Dražba cerkvenega vina.

V torek 19. novembra se bo pri sv. Lenartu na Pohorji po dražbi prodavalo letošnje cerkveno vino!

Cerkveno predstojništvo v Hočah.

Oznanilo.

Pri deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru se z početkom najbližnjega šolskega leta 1. marca 1879. oddajo tri deželne štipendije, vsaka v znesku 146 fl. Kdor hoče kot učenec v ovo šolo sprejet biti, mora vsaj 16 let star, telesno zdrav, očkovan, neoženjen, na lepem glasu, in najmenje v predmetih 2razrednih ljudskih šol izšolan biti. Treba je torej, da to z dotičnimi spričevali dokaže, vrh tega pa, da je rodom Štajerec in kakega premoženja! Prošniki si torej naj spravijo krstni list, spričevalo o zadržanju, to prestanih osepnih, zdravju, od srenjskega predstojnika podpisani izkaz o premoženju in šolska spričevala ter svoje prošnje osebno vložijo pri ravnateljstvu sadje- in vinorejske šole konči do 1. decembra 1878.

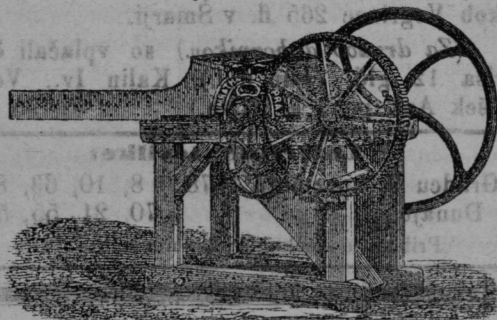
V Gradcu 24. oktobra 1878.

Štajerski deželni odbor.

7-10

Podpisana trgovca

priporočujeta veliko zalogo poljedelskih in gospodarskih mašin, posebno kot izvrstne pri-poznane mlatilnice na gnanje z roko ali z vitalom, ki imajo plošnate ali okrogle klinčke; letos po izredno znižani ceni, namreč samo 100 fl. ena, to pa pri nas v štacuni v Celju.

Prodajemo dalje raznovrstne čistilne mline, vejavnike, trijerje za čiščenje in prebiranje plevelnatega in smetljivega semena, potem enojne in dvojne pluge najboljše izdelave, rezne stole in rezne mašine po najnižji fabriški ceni. Še bolj cene take mašine od drugod dobljene so gotovo to, le ker so toliko slabše. — Naposled priporočata slavnemu občinstvu svojo dobro odbrano zalogo železa, okovov za okna in dveri, umetnih ognjišč, železnih peči, novih vag in utežev, posod za suhe in mokre reči, bakrenih in železnih kotloy za kuhanje svinjske hrane, dobro pozlačenih nagrobnih križev in kovinskih trug najlepše izdelave. Roba je vsa dobro odbrana, cena najnižja, postrežba točna.

Wogg & Radakovits

trgovca z železjem pri „zlatem sidru“ zum goldenen Anker v Celju.